

Vila Amerika

Liza Klausman

Prevela
Tatjana Bižić

■ Laguna ■

Naslov originala

Liza Klaussmann
VILLA AMERICA

Copyright © Liza Klaussmann 2015
Translation copyright © 2016 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Evo šta znam:
kako živi i dalje žive
i kako mrtvi i dalje žive sa njima...
i tako priroda ništa ne baca uzalud
...niti ljubav.

Lora Krafon Gilpin

Jedan obični romanopisac ima jednu jedinu poruku:
„Iznosim vam tvrdnju da je ovo jedan od načina na
koje postojimo.“

Judora Velti

ONO ŠTO JE IZGUBLJENO
1935.

Nebo se plavelo kao crvendaćevo jaje onog popodneva kad su iz Zaliva anđela izvukli telo Ovena Čejmbersa. Prošla su tri dana pre nego što su uspeli da stignu do njega – prolećne plime uz obalu Antiba, nedostatak odgovarajuće opreme – tako da je bio gotovo neprepoznatljiv. Morska trava mu se uplela u zamršenu plavu kosu.

Ostavio je bio poruku pre nego što je poleteo jednog martovskog jutra tako toplog da je ličilo na leto, ali to pismo je uklonio njegov prijatelj Vladimir Orlov i sadržaj je ostao nepoznat.

Malo se znalo o njegovom životu, osim da je bio američki pilot koji se borio u Prvom svetskom ratu, da je živio sam i da je neko vreme pripadao krugu američkih pisaca i slikara koji su bili napravili koloniju na Azurnoj obali, a onda se raspršili svako na svoju stranu, u svoju zemlju.

Tu u Antibu gotovo da nije ni imao prijatelja izuzev avio-mehaničara koji je radio za njega, dvojice pilota iz obližnje vazduhoplovne baze i Vladimira, transplantiranog belog Rusa. Zbog toga je sahrana bila skromna i kratko je potrajala,

a na spomeniku mu je napisano samo ime i datum kada je poginuo. Sve ostalo je otišlo sa njim.

* * *

Istog tog dana kada su Ovena izvukli iz mora, hiljadama kilometara daleko, na suprotnoj strani Atlantika, u jednoj zamračenoj bolničkoj sobi u Bostonu, prestalo je da kuca srce petnaestogodišnjeg Bejota Marfija.

Njegova majka Sara i otac Džerald bdeli su deset dana dok im se sin borio da nastavi da diše, a celo telo mu se uvijalo u mukama. Kada je izdahnuo, Sara je odbila da poveruje da je sve gotovo, pa su morali silom da joj daju umirujuća sredstva da bi mogli da je odvoje od njenog deteta.

Sara se, reći će o njoj kasnije jedan prijatelj, protiv neprijatelja borila na samoj kapiji, i kada je kapija probijena, nije više imala šta da zatvori.

Džerald je, s druge strane, tiho i neopazice izašao iz sobe i stajao je neko vreme ćutke u hodniku, klimnuvši glavom svakom ko bi naišao, blago, gotovo umiljato.

BUĐENJE

1898–1918.

1898.

Džerald je mislio o Picu čitavim putem od škole do kuće – razmišljao je o njemu od trenutka kada je zvono zazvonilo na Akademiji Svetog pričešća, za sve vreme dok su išli kroz Central park, a nudilja ga stezala za zglob ruke tako da ga je bolelo, pa sve do kuće od smeđeg peščara u Zapadnoj pedeset sedmoj – tako da je, kad su konačno stigli, bio toliko uzbuđen da je mislio da će se možda malo upiškiti od sreće što ga pas čeka iza debelih crnih vrata.

Pica je dobio kao naročiti poklon za deseti rođendan, pre godinu dana. Majka je bila bolesna zbog bebe, šta god da je to značilo, a Džerald su dali Pica. Da ga nauči odgovornosti, rekao je njegov otac. Džerald je reči čuo, ali ih je jedva zabeležio u glavi, jer je upravo u tom trenutku u salon uskakutao oštrodlaki foksterijer.

Danas Džeraldov prijatelj puni tačno godinu dana, pa mu je Džerald prokrijumčario dva keksa s maslacem sačuvana od ručka. Brižljivo je pazio da mu se keksi ne izmrve u džepu vunenog kaputa ili da ih nudilja ne pronađe.

Nudilja je mrzela Pica, rekla je da će ih sve izujedati jednog dana i da bi mogao čak i da udavi bebu dok spava.

Džerald je znao da je to sve laž. Pic je bio poseban. Dobio ga je kao naročiti poklon i sad mu je on sasvim naročiti prijatelj. Pic je uopšte sav bio naročit. Najbolje je od svega što je pas umeo da čita Džeraldu misli. Džerald ga je video kako to radi: nakrivio bi glavu kad Džerald misli nešto u potaji i on je znao da Pic tačno zna o čemu je razmišljao.

Sada kad su se crna vrata otvorila, Pic ga je čekao i Džerald se gotovo rasplakao od olakšanja. Nije znao zašto, ali plašio se da će se vrata jednog dana otvoriti a Pica neće biti.

„Ako hoćeš da se igraš s tom prljavom životinjom, onda će to biti napolju u bašti“, rekla je nudilja.

Džerald je gledao Pica, pažljivo opipavajući dva keksa u džepu. Bio je januar i vetar ga je ujedao za nos, ali više je voleo da mu bude hladno napolju s Picom nego toplo unutra s nudiljom. Pošao je pravo ka zadnjim vratima.

„Džeralde Kleri Marfi.“ Nudilja je znala kako da podigne glas da bude kao kula. Kule je bila najbolja reč koja je Džeraldu padala na pamet jer glas joj je rastao sve dok se preteći ne uzdigne nad njim. „Šta se najpre uradi?“

Džerald se preko volje okrenuo i pošao uz stepenice da skine školsku uniformu. Pic ga je pratio samo pogledom. Znao je da ne sme da pođe za njim uz stepenice kad je nudilja u blizini.

Kuća je bila hladna, a navučene zavese zamračivale su i ono što je još bilo preostalo od dana. Džeraldov otac je govorio da samo teški bolesnici žive u ugrejanim kućama. Marfijevi se ne razboljevaju, govorio je, iako je majka bila bolesna zbog bebe. Džerald je bebu video i beba mu je izgledala u redu, ali majka je bila vrlo bleđa i često je dozivala nudilju piskavim glasom, vičući da bebi nije dobro, ili da je beba nešto čudna.

Na spratu je Džerald morao vrlo tiho da prolazi ispred vrata majčine ili bebine sobe da se majka ne bi uznemirila.

Nudilja je stupala u korak za njim i Džerald se nadao da mu neće uzeti kaput s keksima u džepu, jer onda bi on bio kažnjen, a Pic opet proteran u podrum. Pic je trebalo da spava u svojoj korpi u sobičku pored kuhinje, ali tamo je bilo vrlo hladno, čak i leti. Noću, ako je sve bilo tiho, Džerald bi se posle molitve odšunjaio niz stepenice i prokrijumčario psića u svoj krevet gore na drugom spratu.

Ponekad bi nudilja došla da pogleda i ako bi pronašla Pica, Džeraldov prijatelj je bivao zaključan u podrum. Ponekad nudilja nije htela da pusti Pica sve do popodneva i Džerald bi video oči svog prijatelja – namučene, posle čitavog dana provedenog dole u mraku, bez hrane i vode. Kad se to dogodi, Džerald je znao da je on kriv, pa onda neko vreme ne bi pokušavao da prokrijumčari Pica gore kod sebe, ali onda neumitno, posle nedelju ili malo više, odvažio bi se opet.

„Daj mi kaput“, rekla je nudilja pružajući snažnu ruku prema Džerald. „Možeš da budeš u kaputu za igru napolju u onom blatu.“

Džerald se trudio da smisli neki izgovor da zadrži kaput kad se iza vrata bebine sobe začuo glas njegove majke.

„Nudiljo! Nudiljo, dođite da vidite bebu“, vikala je njegova majka. „Dobila je neku boju. Krajnje neprirodnu boju.“

„Dakle, moramo da ostanemo mirni, gospođo Marfi“, odsečno se odazvala nudilja okrećući se od Džeralda. „Beba je dobro. Odmah ću biti uz vas.“

„Nudiljo, dođite. Dođite“, rekla je Džeraldova majka, ali glas joj sad nije bio toliko usplahiren. I onda, nekoliko trenutaka kasnije: „Tako, tako“, kao da govori samoj sebi.

Džerald nije čekao da čuje ništa više nego je ustrčao uz stepenice na drugi sprat izbavivši svoj kaput i dragoceni sadržaj džepa van nudiljinog domašaja.

Svukao je uniformu, stavio gaćice preko stolice, a košulju i džemper složio da ih obuče ponovo ujutru. Čim se

presvukao u odeću za igru, ponovo je obukao vuneni kaput i preduzeo opasni put nazad dole do Pica.

Kleknuvši u dnu stepenica, obgrlio je obema rukama malenog terijera i položio obraz uz njegov vrat. Iz psa je zračio zemaljski, životinjski miris, miris svežeg hleba i lišća, a dlaka oštra kao četka bockala je Džeraldu nos.

Pas je strpljivo puštao dečaka da ga grli, ne mičući se uprkos mirisu kekisa iz džepa kaputa. Dečak je tiho uzdahnuo, kao na kraju molitve.

Bilo je to prvo toplo stvorenje koje je Džerald Marfi dotakao celog dana.

*

Džerald je večerao sam za malim stolom u dečjoj sobi. Osim tog stola, u sobi su bili stoličica, tabla za računanje, konjić za ljuljanje na kome je bilo neudobno sedeti (dobio ga je na poklon od strica) i dve sveske na linije u kojima je pre obeda trebalo da vežba rukopis.

Nekada su u dečjoj sobi bile dve stolice, ali je druga uklonjena kada je Džeraldov brat Fred otišao u internat. Džeraldu Fred nije nedostajao; iako nikada nije bio zao prema njemu, obraćao mu se isto kao kondukter u tramvaju. Uljudno i nekako kao da je tu, a ipak nije tu. Što se bebe tiče, ona je bila previše mala da večera sa njim, ali se Džerald nadao da će uskoro porasti pa će onda on možda imati s nekim da razgovara.

U dečjoj sobi je jedino bilo dobro to što je imala veliki prozor, zaobljen gore na vrhu, koji je gledao na Pedeset sedmu ulicu, pa je Džerald mogao da gleda ljude kako prolaze i razmišlja o njima dok je jeo kuvanu govedinu. Večeras, kad je bio stigao otprilike do polovine izuzetno žilavog komadića

mesa, dve kuće dalje od njihove zaustavio se fijaker. Džerald je pomerio stolicu tako da može da ga gleda. Iz fijakera je izašao muškarac u večernjem odelu, a za njim žena u tamno-plavoj haljini čija je ruka u dugoj rukavici blago počivala na njegovoj. Jedan uveli smeđi list s hrasta sleteo je čoveku na šesir. Dama je malčice naklonila glavu prema svom pratiocu i Džerald se učinilo da se osmehuje zbog nečega što je muškarac rekao. Njen osmeh ga je podsetio na očevu prijateljicu u Atlantik Sitiju.

Otac ga je vodio tamo prošlog proleća da vidi obalu i nadiše se čistog vazduha. Majka je bila rekla da joj se ne dopada kako je Džerald bleđ i pripisala je to njegovoj žučljivoj prirodi. Džeralda je to malo uplašilo jer nije znao šta znači, a zvučalo mu je opasno. Hteo je da pita oca i zamalo mu je i postavio pitanje dok su išli tramvajem do doka gde će se ukrcati na trajekt, ali čim su se našli na tom parobrodu koji će ih prevesti preko Hadsona do voza u Paulus Huku, sasvim je zaboravio na to.

Najpre, pre nego što će sirena parobroda dati znak za polazak, Džerald su pažnju bile prikovale uramljene reklame okačene po dugačkim mahagonijumskim zidovima vagona. Kleknuo je na klupu da bolje pogleda, ali ga je otac kucnuo štapom pa je Džerald brže-bolje seo kako treba, ali koštalo ga je truda da ne klati nogama.

Kad je brod isplovio, otac je ustao, dao znak Džerald da pođe za njim i izašao na palubu. Jutro je bilo hladno, olovno nebo visilo je nisko nad lukom, a dokovi Menhetna pružali su se kao pipci posežući kroz izmaglicu kao da govore: *Ne idi, ne idi*. Uz jedan je bio ukotvljen ogroman preookeanski brod. Bio je tu i jedan pučkavi tegljač s debelim C ispisanim na dimnjaku, koji je prošao tako blizu njih da je Džerald pomislio kako bi mogao da ga dodirne ako bi ispružio ruku.

Želeo je da se nasloni uz oca, da oseti materijal njegovog odela od lagane sive vune. Otac je uvek nosio takva ista odela, ali Džerald nije pamtio da je ikada ijedno zapravo dodirnuo. Pomislio je da bi možda smeo da se odvaži jer je bilo hladno. Malčice se primakao, ali se u istom trenutku otac odmakao, pokazujući mu nešto ispruženom rukom i prstom.

„Džeralde, vidiš li onu veliku zgradu tamo? Ako bi prepešačio šest blokova odatle, došao bi do zgrade gde ja radim.“

Mark Kros, očeva kompanija, proizvodila je kožnu i jahaću opremu, toliko je Džerald znao, *za istaknutu gospodu*.

„Šta je ta velika zgrada?“

Otac ga je pogledao, ljutnuvši se što ga je prekinuo.

„Američko osiguravajuće društvo.“

„Zašto je toliko veća od ostalih?“, usudio se Džerald da upita.

„Jednostavno je tako“, odgovorio mu je otac.

„Kako su je podigli toliko visoko?“ Znao je da hoda po tankom ledu.

„To se zove neboder. Mogli su da je sagrađe toliko visoku zato što su tako hteli.“

Džerald je gledao u oca, zagledanog preko vode u veliku zgradu. Razmišljao je o nečemu, Džerald je to znao. Viđao je taj izraz na njegovom licu ponekad kad bi ga uveli kod oca u radnu sobu da mu kaže laku noć, a otac je nešto čitao, držeći jednu ruku na ćelavom temenu.

„Moraš to da naučiš, Džeralde“, rekao mu je sada otac. „I ti i tvoj brat. Da odlučite da nešto uradite i da onda odluku sprovedete do kraja. Tako su sagradili ovu zgradu. Tako se uradi sve što uopšte vredi.“ Otac je kucnuo štapom po ogradi broda, a onda se okrenuo i vratio u kabinu. Džerald je išao za njim, pitajući se i dalje kako su sagradili toliku zgradu i ko se to peo toliko visoko u nebo i uspeo pritom da ne padne.

Posle broda, dugo su putovali vozom, a otac mu je za to vreme čitao dugačke citate nekog čoveka po imenu Ralf Voldo Emerson (Džerald je znao da je to čovek čija bista stoji u očevoj radnoj sobi i oštro ga gleda svaki put kad se on ušunja tamo a nije trebalo), i onda su stigli u Atlantik Siti.

Džerald je i ranije bio na moru, ali ipak nikada na ovakvom mestu, s ovakvim ogromnim hotelima i padašćanom pešačkom stazom odmah uz peskovitu plažu, a dokovi su stajali kao klovnovi na visokim štulama, zalazeći kilometrima u more. Osim toga, bilo je i prodavnica u kojima se prodavalo sve i svašta, Džerald nije uspevao da prepozna šta je sve to, i svaki čas bi pored prozujali parovi u vagončićima za dvoje. Bila je i ogromna fontana s ledenom vodom na ulazu na Jangov dok.* Džerald je dobio *Hajncov* krastavčić-iglu,** u čast svečanog otvaranja.

Na pešačkoj stazi Džerald se držao vrlo blizu oca, ali onda mu je otac pokazao jednu veliku zgradu s razvijenom ogromnom zastavom na vrhu, i rekao mu da je to njihov hotel. Bio je to hotel *Sjedinjene Države*, i Džerald mu je to zvučalo vrlo moćno.

Uveče mu je otac rekao da odlazi u pozorište da gleda predstavu u kojoj nastupa jedna čuvena francuska glumica. Džerald nije želeo da bude ostavljen sam u sobi, ali otac

* Jangov dok (*Young's Million Dollar Pier*) bio je zabavni centar u Atlantik Sitiju koji je 1903. godine otvorio kapetan Džon Lejk Jang, s vrtom u kome je osvetljenje osmislio kapetanov prijatelj Tomas Alva Edison. Oko 1980. Jangov zabavni park pretvoren je u tržni centar. (Prim. prev.)

** Brošić u vidu kiselog krastavčića od plastike, na kome piše ime kompanije *Hajnc*, reklamni je artikl kojim se ova firma za proizvodnju konzervirane hrane (razne vrste turšija i indijskih čatnija, konzervirana paradajz-čorba i pasulj u paradajz-sosu, kečapi i senfovi itd.) služi još od Svetskog sajma u Čikagu 1893. (Prim. prev.)

nikada nije voleo da se pravi nikakva drama i on je zato ćutao kad mu je otac u večernjem odelu izašao iz sobe, pogasivši pre toga svetla.

Džerald je ležao u mraku i mislio o igri kojoj je učio Pica. Džerald bi postrojio svoje olovne vojnike koje je našao u čarapi za Božić, a psić bi ih obarao njuškom, jednog po jednog. Sklopio je oči i trudio se da dočara sliku svog prijatelja. Onda je okrenuo jastuk uz sebe i obgrlio ga pretvarajući se da je to Pic, i tako je zaspao.

Kad se sutradan ujutru probudio, čuo je smeh iz dnevne sobe, koja je razdvajala njegovu sobu od očeve. Ustao je, otvorio vrata i, još bunovan, izašao u dnevnu sobu. Na svežoj jutarnjoj svetlosti video je nasmejanu tamnokosu damu u svetlolila haljini kako leži preko očevog krila. Kad je ugledala Džeralda, smesta je prestala da se smeje, ali očevo lice nije se promenilo ni na tren. Džerald se u magnovenju upitao da li je to zaista njegov otac, jer nije ličio na sebe. Izgledao je nekako vedrije, toplije.

„Gospođica Čerč je upravo tražila svoju rukavicu, Džeralde“, rekao je otac i blago odgurnuo damu s krila.

„O“, rekao je Džerald sanjivo trljajući oči. Krišom je pogledao svoju zgužvanu pidžamu.

Ponovo je pogledao damu. Imala je umiljato lice i još umiljatiji osmeh i Džerald se upitao hoće li ona provesti dan s njima, ali gospođica Čerč je uzela ogrtač i podigavši rukavicu rekla: „Pa našla sam je. Doviđenja, Patriče“, a onda: „Drago mi je što smo se upoznali, Džeralde.“

Džerald joj se osmehnuo. „Doviđenja“, rekao je.

„Odlazimo“, rekao je otac pošto je gospođica Čerč otišla. „Nosač će uskoro doći, spakuj kofer.“ Čemu god se to otac smejao s gospođicom Čerč, sad mu izgleda više nije bilo smešno. Lice mu je opet bilo isto kao pre.

„Mogu li da dobijem doručak?“, upitao je Džerald, odjednom osetivši da je vrlo gladan.

„Doručak je za žene i bolesnike“, rekao je otac, „i za ljude koji bi da zakasne na voz.“ Onda je ustao i otišao u svoju sobu, zatvorivši za sobom vrata, koja tiho kliknuše.

Džerald je gledao u vrata. Voleo je zatvorena vrata, voleo je kako izgledaju uredno i tiho i kako su glatka.

*

Dovršio je kuvanu govedinu, a gospodin i dama koji su izašli iz fajakera odavno su već bili ušli u onu kuću, dve kuće dalje od Džeraldove. Džerald je ustao od malog stola, uzeo svesku i olovku i počeo da crta – vrata, s prozorčićima za oči. Samo što mu nikako nisu uspevala pa je umesto njih počeo da crta list, trudeći se da uhvati košćice u njemu. Tako je on video uvelo lišće, kao male smeđe kosture, samo od čipke, finije čak i od one čipke koju je njegova majka nosila kad je išla u crkvu.

Kada je završio, svetlost lampe pored njega postala je bila malo slabija. Džerald je pogledao kroz prozor i shvatio da je počeo sneg, krupne teške pahulje pokrivala su grane drveća kao bela mahovina. Pitao se kada će nudilja doći po njega da ga odvede da kaže laku noć ocu i majci. Možda je zaboravila. Napolju je prošao još jedan čovek, samo je ovaj bio sa psom, i Džerald je počeo da zamišlja kako će i on tako s Picom jedne januarske večeri, sneg će padati po njima, a njih dvojica će razmenjivati svoja razmišljanja o svetlu.

Džerald već neko vreme nije donosio Pica gore kod sebe, ali kad je nudilja došla po njega, požalila se na hladnoću i on je uočio priliku. Pošto se pomolio, na prstima je sišao u prizemlje, uzeo Pica u naručje i, dok mu je srce jako tuklo, odneo ga sa sobom u krevet.

Ležao je sklupčan oko svog psa. Naslonio je lice uz Picov vrat i disao. Osluškiavao je hoće li čuti nudiljine korake, a kad je postao siguran da je sve sasvim tiho, popustio je stisak oko psa i sklopio oči.

Mora biti da je bilo vrlo kasno. Džerald je sanjao da je gusar. Ili je sanjao da je u tramvaju s ocem, a onda da je gusar. Onda ga je ruka zbolela i otvorio je oči i video nudiljino lice izobličeno pod svetlošću lampe. Štipala ga je za ruku. Onda se razlegla dreka, nudilja je vikala nešto o đavolu i đavoljim poslovima, i o prljavim životinjama, prskala ga je pljuvačkom po licu, i Džerald je seo u krevetu i video Pica šćućurenog u čošku pored njegovog pisaćeg stola, izvijenih leđa, repića podvijenog između nogu, pravio se mali i neprijetan koliko god je mogao. Njegov prijatelj izgledao je tako sićušan. Džerald je kriknuo i pokušao da ustane iz kreveta, ali ga je nudilja odgurnula i jurnula prema psu, udarila ga, pa još jednom i još jednom.

Onda je ušao otac i nudilja je pričala, a Džerald nije mogao ništa da kaže. Ni reč nije rekao da spase svog dragocenog prijatelja. Otac je uzeo Pica i izašao iz sobe. Nudilja je uperila ogromni, užasni prst u Džeralda. „Mogao si da ubiješ bebu“, rekla je samo i zalupila vrata za sobom.

Ujutru je otac pre doručka pozvao Džeralda u svoju radnu sobu. Pre nego što je sišao, Džerald se umio jako trljajući lice jer je znao da će otac biti ljut na njega ako pomisli da je plakao.

„Nisi pokazao da si odgovoran, Džeralde“, rekao je otac. „Pošto nisi u stanju da se odgovorno staraš o psu, on ne može više da ostane u kući. Životinje imaju svoje mesto i kad ih uzdigneš iznad tog mesta, ne samo što postanu opasne nego se to i loše odražava na gospodara. Od danas nećeš prilaziti tom psu. Pas će živeti u dvorištu. Može da postane

koristan, da hvata pacove, a ti možeš da postaneš koristan tako što ćeš naučiti da budeš dorastao svojim odgovornoštimama. Je li to jasno?“

„Umreće napolju“, rekao je Džerald.

„Gluposti. Imaće kućicu, već sam naložio Haroldu da mu je napravi. Pas će, Džeralde, biti pas.“

„Ne, molim te. Pic, on je...“

„Dosta. Ne cmizdri. Ličiš na nudilju. Sećaš li se kada sam ti govorio kako nešto treba ispratiti do kraja? Eto, ovo je upravo to. Budi čovek, prihvati ovo kao nauk i izdrži do kraja. Ništa više neću da čujem što se ovoga tiče. Ovog jutra ćeš doručkovati u dečjoj sobi. Prijatan dan, Džeralde.“

Sledećih nedelju dana Džerald je svake večeri otvarao prozor svoje sobe i tiho govorio Picu, koji je sedeo i ojađeno gledao naviše u kuću. Prvih nekoliko dana Pic je ostajao dokle god je Džerald mogao da istrpi hladnoću, i tek kad bi on zatvorio prozor, pas bi se odšunjao u drvenu kućicu koju mu je Harold napravio u uglu bašte. U petak, međutim, već više ne bi sačekao da mu Džerald do kraja ispriča šta je radio tog dana, a u nedelju čak nije ni izašao iz kućice kad je čuo da se prozor otvara.

Kad nije izašao ni u ponedeljak uveče, Džerald je otvorio komodu u kojoj su stajali rezervni pokrivači. Izvukao je najstarije ćebe koje je uspeo da pronade, pa onda otišao do prozora i otvorio ga.

„Pice“, pozvao je tihim, prigušenim glasom.

Nebo je bilo vrlo tamno, modrocrno.

„Pice“, pozvao je Džerald ponovo, malo glasnije.

Konačno je uspeo da razabere malu glavu kako se pomalja iz kućice.

„Pice. Dođi.“

Pas je oprezno pošao ka zvuku Džeraldovog glasa.

Držeći jedan čošak čebeta, Džerald ga je zanjihao kroz prozor i bacio što je dalje mogao.

Pic mu je polako prišao i onjušio ga. Pogledao je gore u Džeralda i Džerald je znao šta ga njegov prijatelj pita.

„Hajde, Pice. Hajde, uzmi ga. Za tebe je.“

Pic ga je gledao još malo, a onda uhvatio krajičak vunenog pokrivača i odvuкао ga za sobom u svoju kućicu.

„Volim te, Pice“, doviknuo mu je Džerald preko bašte. „Volim te.“

*

Do kraja januara Džerald mu je bacio ukupno tri pokrivača, dva para zimskih čarapa, od kojih je mislio da bi Pic mogao da napravi sebi jastuk, raznorazne komadiće hrane koje je sačuvao od ručka ili od večere i kutiju slatkiša koju je ukrao iz salona. Jedne večeri nije imao ništa korisno da baci svom prijatelju – za ručkom je bio mnogo, mnogo gladan i ništa mu nije ostalo. Zato je, u očajanju, bacio jednog olovnog vojnika. Pic je izašao i onjušio ga, pa tek onda podigao pogled ka prozoru. Na trenutak je Džerald mislio da ga je razočarao jer mu nije bacio hranu, ali je pas tada gurnuo vojnika njuškicom, pogledao u Džeralda i lanuo. Džerald se rasplakao.

Sutradan posle škole, dok je nudilja bila zauzeta oko bebe, a kuvarica je nekud izašla za poslom, Džerald se rešio da prekrši zabranu i izašao je u baštu.

Stao je na pragu i pozvao Pica. Najpre nije bilo nikakvog pokreta, a onda se iz kućice pomolila mala glava. Istovremeno uplašen i radostan, Džerald je pošao preko smrznute bašte prema svom psu. Pic je polako izašao, a Džerald je kleknuo i pružio ruku. Poneo je bio komadić kekisa.

„Dođi, Pice“, rekao je.

Pas je pošao ka njemu i Džerald je video da mu se dlaka sva ućebala i postala grublja nego što je on pamtio. Pic je nanjušio hranu i oprezno prišao, najpre njuškajući s malog rastojanja, a onda je sunuo i zgrabio komadić s pruženog dlana.

Vršak ružičastog jezika, gusta oštra dlaka; Džerald nije mogao da izdrži više ni sekundu a da ne dodirne psića, ne oseti njegovu toplinu, miris. Njegov drugar, njegov posebni, najbolji, hrabri prijatelj. Klečeći, pružio je ruke, a pas se na to okrenuo i priljubio uz tlo. U žurbi da što pre dospe do njega, Džerald nije primetio, a nije stvarno ni znao šta znači čudni zvuk koji je čuo. Pokušao je da ga uhvati, a pas je sunuo i zario mu zube u ruku.

„Nemoj, Pice. Ne“, tiho je zaplakao Džerald. Pokušao je ponovo da ga dohvati, da ga dodirne, ali pas je iskezio zube i zarežao duboko iz grla.

Ne znajući šta da radi, Džerald je otrčao u kuću da se negde sakrije i krišom plače. Ništa nije vredelo. Ruka mu je natekla kao glavica luka i čim je to nudilja videla, znala šta je. Prijavila ga je ocu i presuda je pala: Pic mora da ide. Kuda – Džerald nije znao, otac nije hteo da mu kaže. Rekao mu je samo da će za kaznu sve vreme kad nije u školi odsad provoditi isključivo u dečjoj sobi.

Kad mu je nudilja kasnije donela večeru, Džerald nije mogao da podnese čak ni da je pogleda.

„Sad je to makar konačno sređeno“, rekla je ona, spuštajući zlokobnim gestom komad pite s jagnjetinom pred Džeralda. „Što se tebe tiče, dobio si šta si zaslužio, Džeralde Kleri Marfi. Upozorila sam te da je to pogana, opasna životinja.“ Dobovala je prstima uz sam njegov tanjir. „Po mom mišljenju, tvoj otac je od početka imao previše milosti.“

„Udarali ste Pica“, rekao je Džerald ne odvajajući pogled od stola, stiskajući čvrsto pesnice u krilu. „Udarali ste ga i

onda ga isterali napolje, i onda me je on zamrzeo, i sad ga više nema. To mi je bio jedini prijatelj na svetu. Mrzim vas.“

Nudilja ga je dočepala za rame i naterala ga da pogleda u nju. Oči su joj se presijavale kao sivi kamenčići na plaži u Saut Hemptonu, koji su izgledali glatki, ali je bolelo kad se po njima hoda. „Da je bilo do mene“, rekla je, „ja bih od te prljave životinje napravila prostirku pred kaminom, da mi greje noge.“

Džeraldu je u glavi izronilo sećanje na Pica kako u očaju nju okreće meki stomačić nudilji pre nego što ga je istukla i u tom trenutku je Džerald Marfi doneo prvu stvarnu odluku u svom životu. Okrenuo se na stolici i najhladnijim glasom što je mogao rekao: „Vi ste zla žena i nije me briga šta iko drugi kaže. Od ovog trenutka nikada više neću s vama da razgovaram.“

I uprkos nagovaranjima roditelja, reč je i održao. Kao ljudi koji grade nebodere, i on se na nešto odlučio i držao se svoje odluke do kraja, jer tako se postiže sve što je vredno.

Tri nedelje posle toga, Džeralda su otpremili u internat.

* * *

Sara Viborg je volela da oseti zemlju u rukama, njeno vlažno tkivo među prstima. U bašti njihove kuće u Kliftonu u Ohaju birala je trave i parčiće koječega da napravi maketu za čas gospođice Eli.

Biće to njen poslednji mesec kod gospođice Eli jer se u julu sele u Nemačku. Otac joj se sprijateljio s kajzerom, pa će zato živeti tamo godinu dana dok otac bude širio poslove po inostranstvu. Sara je ionako sa svojih petnaest godina prerasla školovanje kod gospođice Eli i da ne idu u Nemačku, pošla bi u neku drugu školu, iako je njena

majka odbijala da pošalje devojčice bilo kuda od sebe. Voli ih previše, govorila je.

Sara je odlučila da napravi maketu farme. Nekoliko koraka od nje Hojti, srednja od njih tri sestre, buljila je u nebo i nije radila ništa, a najmlađa, devetogodišnja Olga, brala je s dadiljom u stakleniku cveće za maketu tropskog prizora.

Sara je odnela porcelansku činiju s kamenčićima u senku pod jednim hrastom, gde je mahovina bila toliko tamna, gusta i vlažna da se mogla oblikovati. Pažljivo ju je odvajala traku po traku i stavljala preko kamenčića dok nije napravila majušno, svetlucavozeleno brdašće. Verovala je da savršen dom mora da bude na brdu, ali takođe blizu mora, pa je iskopala minijaturni šanac koji će poslužiti kao pojas mora uz obalu.

Od vrhova grančica bora, crnog javora, drene i planinskog jasena napravila je šumarak na svojoj farmi, a onda je u redovima posadila u mahovinu nežno klasje prerijske trave – to je bilo njeno žitno polje.

Brala je ljubičice kad je s iznenadnom žestinom zahujala oluja, nadirući preko štala i utonule bašte, staklenika i pašnjaka iza, oreći se oko kuće poput topota konjskih kopita po tvrdom tlu.

Sara je žurno zgrabila činiju, a ljubičice nežno uzela u ruku da im ne zgnječi latice, pa pohitala u kuću. Kad se okrenula da vidi ide li Hojti za njom, ugledala je svoju sestru kako stoji i gleda oblake iz kojih lije potop.

„Hojti, požuri!“, viknula je. „Sva ćeš pokisnuti!“

Jedanaestogodišnja Hojti okrenula se prema njoj, srdito trupnula nogom, podigla stisnutu ručicu prema nebu i uvređeno viknula: „Pada kiša... po... meni!“

Sara se nasmejala: „Kiša pada po svima nama, Hojti. Dolazi sad.“

*

Čim su ušle u hodnik, jedna služavka dotrča s peškirimima. Sara je počela da briše sestru, posmatrajući svoj i njen odraz u ogledalima okačenim u hodniku.

Divila se onome što je njena sestra rekla – kako su samo neki ljudi sigurni u svoje mesto u svetu. Što se nje tiče, ona pojma nije imala ni gde pripada ni gde će na kraju završiti.

Kad se malo osušila, Sara je uzela kućicu koju je obojila – štapiće od kojih ju je sagradila belo, prozorske ramove žuto – i postavila je na vrh svog zelenog brega. Onda je odnela maketu u tursku sobu za pušenje, u kojoj su njeni roditelji držali sva svoja blaga s Bliskog istoka.

Pošto je spustila činiju na pod od lakiranog drveta, otišla je do jedne vitrine i ukrala dve zlatne figurice: Ramzesa II i njegovu ženu Nefertiti.

Stavila je faraona i njegovu kraljicu ispred belo-žute kućice. Sedeli su tu svečano vladajući svojim predivnim bujnim imanjem.

Onda je, kao završni detalj, uzela krhke ljubičaste cvetiće koje je donela kroz oluju i spustila ih da plutaju u malom šancu, kao mirisno modro ljubičasto more.

1910.

Bio je još mrak kad je Oven ustao i iz kokošinjca pokupio još topla jaja. Pomuzao je dve krave, natovario aluminijumske kante s mlekom uz krompir, sir i maslac na kola, upregnuo kobilicu, pa se zaputio u grad. Ruke su mu se na uzdama ukočile od hladnoće, mošnice se skupile tražeći toplotu tela. Premeštao se na klupici gledajući u fenjer koji mu je osvetljavao put, priželjkujući da nekako približi sebi plamičak u njemu.

Mislio je na doručak. Što pre obavi isporuku, to će se pre vratiti kući i to će pre majka staviti tanjir ispred njega. Terao je konja osećajući miris opalih borovih iglica po kojima su kopita gazila, mada je bio jedva osetan; početkom marta još je bilo suviše hladno.

U glavi je prešao imena sa svog spiska za isporuke: gospođa Violeta Piz, gospođa Kamila Turston, Drejkovi, trpezarija Manastira Svetog Endrua, stari učitelj gospodin Kašing. Bio je još neko, ko ono beše? Bio je još bunovan i ošamućen od hladnoće. Stopala su mu već odavno obamrla, pokušavao je da skuplja i pruža prste u čizmama, ali pojma nije imao da li se uopšte mrdaju.

Da se malo razonodi, računao je koliko će novca dobiti od ove ture. Jednu kravu – Leticiju – moraće uskoro da zasuše, pa će dva-tri meseca biti manje mleka za prodaju, dok ne budu mogli ponovo da je muzu.

Leticija je bila Ovenova miljenica, rase džerzi, boje karamele. Oven ju je sam izabrao pre dva leta. Majka nije želela da je kupi – džerzijevke su sitne pa se teško tele, manje su i osetljivije od drugih rasa, ali istina je ono što je Oven tvrdio: zato manje jedu i daju odlično mleko. Osim toga su tako mekane na dodir, mada to nije rekao majci; mekoća nije nikakav razlog za držanje domaćih životinja.

Majci nije pričao ni kako razgovara s Leticijom. Počelo je pred mužu, jer je izgledalo da je time umiruje, ali s vremenom je polako poverovao da ona zaista želi da on s njom razgovara, da ga razume, da iščekuje te razgovore. Činilo mu se da je počela da daje više mleka i postajao je ubeđen da je među njima stvarno iskovana nekakva spona, iako se stideo što u to veruje. Uopšte mu se nije dopadalo da o tome razmišlja; prosto je to radio.

Ako sve bude dobro prošlo, Leticija će se oteliti u maju. Nadali su se da će tele dobro prodati, svejedno hoće li ga neko kupiti radi mesa ili radi muže. Tim novcem će nadoknaditi ovo bez čega će ostati kad ne budu imali mleka za prodaju, ali ovog narednog meseca sigurno će biti u oskudici.

Onda će doći doba za setvu. Zbog morskog uticaja imali su duge jeseni, ali je zato proleće dolazilo kasno, tek početkom aprila, i tada će posejati kukuruz i grašak i zasaditi malo šećerne repe. U maju Oven neće ići u školu, biće previše posla: da se poore povrtnjak, požanje ozima raž, povadi mladi krompir. Seno će se kositi u junu. Pravo grbačenje. Ipak, tad dolaze i divne, blage letnje večeri, voziće, umoran,

seno da se uplasti puštajući zaprežne volove da idu polako dok on gleda kako se nebo nad njim menja.

Ponekad, kad se dosađivao na času, razmišljao je o većim imanjima na ostrvu i računao koliko bi para trebalo da se neko kupi. U računanju je Oven bio odličan, brojevi su mu se sami od sebe slagali u glavi, ali brojeve potrebne za ovo ipak nije uspevao da složi. Da se to postigne, nije bilo dovoljno jaja na svetu.

Dok je bio manji, maštao je o tome da će se neko od očeve bogate rodbine iznenada pojaviti i zasuti ih parama. Ponekad bi taj srodnik bio železnički magnat, drugi put industrijalac iz Čikaga. Otac mu je umro od boginja kada su Ovenu bile tri godine i on jedva da ga je upamtio, sećao se zapravo tek mirisa, daha kože iz štavionice u kojoj mu je otac radio. Kad je spomenuo majci jednu od svojih maštarija, onu o industrijalcu iz Čikaga, ona ga je brzo prizvala pameti: „Otac ti je bio čestit čovek, ali novca nije imao, osim onoga što je sam zaradio, niti je poznavao ikoga koga bi vredelo posebno spominjati. Bio je dobar muž, ali nema svrhe više razmišljati o njemu.“

Ovenova majka bila je ostrvljanka. Odvojila se od porodice ne bi li našla posao u Bostonu i na kraju se udala za čoveka s kopna. Kad su Ovenovog oca odneli u karantinsku bolnicu da tamo umre, majka se vratila na malu mlekarsku farmu svojih roditelja, koju je najzad i preuzela pošto njih više nije bilo. Oven je pre četiri godine, kada su mu umrli deda i baba, bio već dovoljno odrastao da radi, a sada je, sa svojih četrnaest, bio dovoljno ojačao za sve poslove, tako da su samo dvaput godišnje morali da unajmljuju ljude da im pomognu.

Majka mu je bila pametna žena. Oven ju je voleo. Pamtio je dok je bila lepa. Nije ona ni sada bila ružna, samo ju je

vreme malo išibalo, kao i sve ostale na ostrvu. Bila je jaka, ponekad i jača od njega, telila je krave i čak tovarila seno kada nisu mogli da pronađu čoveka da im pomaže.

Oven je osmotrio nebo. Nije bilo zvezda, bilo je previše maglovito. Kante s mlekom zveketale su iza njega. Sunce neće izaći još sat vremena, a dotle će on već stići do grada. Tamo ga čeka pet isporuka, pa još sat povratka do kuće, a zatim sledi doručak. Ne: šest isporuka, sa onom novom. Neki došljak s kopna. Njegova porudžbina će pomoći da se nadoknadi nedostatak novca, da se malo lakše sastavi kraj s krajem.

Gospodin Glas, tako je; tako se zove. Svašta se pričalo kada je neko s kopna kupio zemlju u blizini Katame, pa onda ponovo kada je sagradio veliku kuću. Bio je oženjen i imao sina i kćerku, ako se tim pričama moglo verovati.

Naručio je četrdeset jaja. Bila je to velika narudžbina za čoveka s malom porodicom, ali izgleda da su jaja bila za bojenje. Za Uskrs. Ipak, kao što je njegova majka rekla: „Nije me briga ni ako hoće da se kupa u njima, samo neka plati.“

Oven je uzdahnuo i još više se uvukao u kaput, terajući kobilicu da požuri.

Prva stanica mu je bila kuća gospodina Kašinga. Skočio je sa sanduka na kom je sedeo, skinuo džak krompira s kola i odneo ga do ulaznih vrata, pa dvaput kucnuo pre nego što se vratio po krčag s mlekom. Gospodin Kašing, tanak kao pritka, otvorio je vrata i zaškiljio prema njemu.

„Jutros si poranio“, rekao je dok je Oven spuštao mleko na prednji trem.

„Imam danas još jednu isporuku.“

„Za koga je ta nova?“

„Za onog s kopna, tamo iza Katame.“ Oven je pružio ruku da uzme prazan krčag od prošle nedelje, nadajući se da se stari učitelj ne sprema da se upusti u razgovor.

„Gospodina Glasa.“

„Tačno, za njega.“ Oven je naglašeno nestrpljivo lupkao nogom po daskama na tremu.

„Kažu da tamo ima mašinu za letenje. Sklonio ju je u veliki ambar.“

Oven je prestao da lupka nogom. „Vi ste je videli?“

„Nisam, čuo sam od Kerija. On mu je gradio ambar.“

„Kako ju je dopremio na ostrvo? Nije mogao da doleti čak ovamo.“ Oven je čitao o letećoj mašini braće Rajt – svi dečaci u gradu su čitali o tome – ali Vilbur Rajt je njome uspeo da preleti samo četrdesetak kilometara, preko polja, a ne preko Atlantika.

„Nemam ni najblažeg pojma, Ovene.“ Staloženi osmeh gospodina Kašinga ga je nervirao.

Podigao je krčag i odvuкао ga nazad do kola. Gospodin Kašing je doviknuo nešto za njim, ali Oven je već išao dalje, misli usmerenih na ovu novu, neverovatnu informaciju, i nije čuo učiteljev glas.

Put za Katamu išao je na suprotnu stranu od grada, što je za Ovena značilo poveliko zaobilaženje, pa je zato pomislio da narednog puta možda stavi gospodina Glasa na prvo mesto na svom spisku za isporuke. Glasova kuća je bila podignuta pri kraju Katamskog zaliva i Oven je terao do pretposlednje prečice kroz borovinu pre nego što je skrenuo, kao što mu je majka objasnila.

Put je bio ravan, nanovo prosečen, i kola gotovo da po njemu nisu ni poskakivala. Posle kraćeg vremena drveća je nestalo i na vidiku se, Ovenu s desne strane, pojavio jedan preveliki ambar. Iza njega se pružao prostran senokos pod snegom. Oven zastade na trenutak razmišljajući o letećoj mašini, skrivenoj kao blago tamo u ambaru. Produžio je zatim sve dok nije video kuću na ivici niske litice. Na kraju

kružnog prilaza do kuće priterao je konja ispred veličanstvenog trema.

Nije bilo ni traga od nekog ko bi mu pomogao, zapravo nije bilo traga nigde nikome. Skinuvši s kola korpe s jajima, on zaobiđe oko kuće do vrata s malom nadstrešnicom. Spustio je korpe na stazu i pogledao ka moru koje se zimski sivelo pred njim, kao olovo, pa se vratio po dva krčaga mleka koja je naručio čovek s kopna.

Kada je vraćajući se do puta došao u ravan sa ambarom, nije mogao da se uzdrži. Zaustavio je konja. Osvrnuo se oko sebe i ponovo pogledao ka kući: sve je bilo tiho, sneg na zemlji prigušivao je šum mora.

Odlučio je da okuša sreću. Odškrinuo je vrata i zavirio u ambar; bilo je suviše mračno. Povukao je vrata još malo i koraknuo unutra, tek neznatno prestupivši prag. I dalje nije video bogzna šta, pa je zašao još mrvicu dalje, pa još malo, a onda još malo.

Postepeno je popimalo oblik dok su mu se oči prilagođavale. Ogromna čudovišna stvar, sva od belog platna, blistavog drveta i sjajne, hladne žice. Aeroplan, tako su ga nazivali u nekim novinama, ali Oven pomisli da je leteća mašina mnogo bolji opis. Imalo je oblik matematičkog zadatka: celo od četvorouglova, jednakostraničnih trouglova, polumeseca, pravih uglova, opruženih uglova i krivulja. I krila. Dva para krila, jedna gore, jedna dole. Sve zajedno je bilo ogromno, dugačko najmanje kao šestorica ljudi. U sredini je, kao nekakvo ružno srce, bila gomila metala, s lancima i još nečim izuvrtanim, i dva sjajna propelera iza nje. Napred su se nalazila dva neverovatno mala sedišta, Ovena su podsetila na ona koja je video u pozorištu u Bostonu. Čitava mašinerija bila je smeštena na dve dugačke letve, izvijene kao skije.

Koliko jaja bi neko morao da proda da kupi nešto ovakvo?

„Dopremljena je u kutijama“, rekao je neki glas iza njega.

Oven se okrenuo i video da na vratima stoji neki čovek, njegovo široko krupno telo bilo je mračno naspram sunca napolju.

„I to prilično velikim kutijama.“ Čovek je poravnao pantalone i pošao ka njemu krupnim koracima. Oven je stajao kao ukopan. „Ko si uopšte ti?“

„Ja sam Oven“, odgovorio je. „Čejmbers. S farme.“

Kad mu se čovek približio, on vide da njegova ogrubela koža ima grimiznu nijansu, kosa mu je bila zalizana kao na reklamnim posterima, a na licu su mu se najviše isticali veliki gusti brkovi. Njegova glava je podsetila Ovena na konjsku, sva žilava, koščata i mesnata. Snažna glava. Glava bogatog čoveka.

„Aha. Dakle čuo si za moju letelicu. Vesti se brzo šire, pretpostavljam.“

To je bio gospodin Glas. „Da, gospodine, izvinite. Nije bilo nikoga...“

„Pa si pomislio da potajno zaviriš, zar ne?“

Oven se pitao kakva je kazna za provaljivanje u nečiji ambar da pogledaš leteću mašinu.

„Nemoj da izgledaš tako zgromljeno, Ovene Čejmberse s farme. Neću te prijaviti.“ Skrenuo je pogled na mašinu. „Ona je nešto što вреди pogledati, nema sumnje.“

„Leti li?“

„Da li leti?“, podsmehnu se gospodin Glas. „Naravno da leti. Zašto bih je, dođavola, inače nabavio?“ Odmeravao je Ovena pogledom. „Da li bi želeo da je dodirneš?“

Oven klimnu glavom.

„Hajde onda.“

Oven priđe mašini oprezno, kao zmiji. S oklevanjem je ispružio ruku i dodirnuo materijal jednog donjeg krila.

Izgledao je kao debelo platno, pa je Oven očekivao da na dodir bude poput jedra. Umesto toga prsti mu dodirnuše nešto spužvastije, lepljivije. Iznenadeno je povukao ruku.

„Gumirano je“, reče gospodin Glas. „Mudro, zar ne?“

Oven ga pogleda i, u tom trenutku, shvati šta sve ovaj čovek sigurno mora da zna i, kao nastavak te misli, šta sve on sam ne zna.

„Ovo je *Flora*“, reče gospodin Glas. „Nazvana po mojoj kćerki.“

„Kao barka“, rekao je Oven.

„Ha. Kao barka koja leti.“ Čovek pređe rukom preko jednog drvenog nosača koji je razdvajao donje krilo od gornjeg.

„Kako ona...“ Oven nije mogao ni da zamisli kako se ova komplikovana divovska mašina podiže sa svog mesta gore u nebo.

„Dođi sa mnom.“ Gospodin Glas ga povede do vrata i pokaza ka nekakvom kupastom postrojenju na drugoj strani poljane. „Vidiš onu skelu tamo? Izvučeš mašinu napolje, postaviš je na one šine, prikačiš uteg, i kada on padne, fiju-uu“, on mahnu rukom naviše, „ona jurne napred, pa gore, uvis, uvis i odleti.“

„Jeste li leteli njome... ovde?“

„Gledaj sad, potrebno ti je bar šest ljudi da je pokreneš. I odgovarajući uslovi.“ Gospodin Glas se počeska po bradi. „Na proleće, kad se vreme prolepša, okupiću ljudstvo za prvo putovanje.“

„Znači nikada niste leteli njome?“

„O, jesam. Išao sam sa Orvilom Rajtom lično, kada sam je kupio.“ Čovek je nepomično gledao u neku nepoznatu tačku u daljini. „Kakav čovek, taj Orvil Rajt. A kada si tamo gore... Ipak, nisam mogao da navedem sina da poleti u njoj. Nije se plašio, razumeš, samo... pa, Čarls je više naučnik.

Zainteresovan za knjige i tome slično.“ Ponovo se češkao po bradi.

„Mogu ja da pomognem“, reče Oven. „Mislim, kada odlučite da to uradite.“

Gospodin Glas skrenu pogled na Ovena, skoro kao da je bio zaboravio da je on tu. „Videćemo.“ Izgledalo je kao da je odjednom izgubio zanimanje za tu temu. „Siguran sam da sad moraš da pođeš. Treba da vodiš farmu, zar ne?“

„Da, gospodine.“ Oven pocrvene.

Bilo mu je, međutim, teško da se odvoji od prizora veličanstvenog čudovišta – da se ponovo popne na svoja kola, obavlja svoje poslove, ide u školu. Sama pomisao na to činila mu se nemoguća dok je stajao tu, natraške se povlačio iz ambara, pogleda prikovanog na belinu krila i nemilosrdne, elegantne propelere.

Ljubomorno čuvajući svoju tajnu, nije spomenuo mašinu nijednom od dečaka u školi. Želeo je ipak da sa nekim razgovara o tome, zato je uveče pošto je obavio sve poslove, sedeći u toploj kuhinji dok je ostrvo tamo napolju ležalo u mraku i tišini, rekao majci: „Čovek s kopna ima leteću mašinu.“

„Ma da li stvarno.“ Ovenova majka nije se ni okrenula od šporeta.

„U svom ambaru. Leteće njom u proleće.“

„Sada je proleće“, odvratila mu je majka.

„Kasnije, kad otopli“, rekao je Oven.

„Kad otopli, biće leto.“

„Dobro.“

„To nije isto.“ Ona ga pogleda. „Ljudi ne misle uvek ono što kažu. Zapravo, ono što kažu često uopšte nije ono što misle.“

Zato je Oven pričao o tome s Leticijom.

„Liči na divovski ptičji kostur“, opisivao joj je prelazeći rukom niz njena leđa. „A u sredini je metal.“ Ruka mu je stigla do njenog kuka. „Ali u stvari, to su uglavnom drvo i platno.“ Spuštao joj je ruku lagano niz sapi. „Samo što nije kao ijedno platno koje si ikada videla. Gumasto je.“ Ruka je došla do vimena. „Voleo bih da možeš to da vidiš. Ali opet, možda ti se ne bi dopalo. Možda bi se uplašila.“ Mleko je poteklo u kantu, svetložuto, gusto kao med.

Te noći je sanjao *Floru*, let, uzdizanje kroz vazduh. Sanjao je lepljivo platno i čoveka s velikim četvrtastim brkovima boje borovog drveta. Oven je sanjao o svemu što nije znao, i svemu što bi mogao da zna.